

About Benedict (Baruch) Spinoza

——
స్పినోజాదర్శనమ్

——
Document Information

Text title : About Benedict (Baruch) Spinoza

File name : spinojAdarshanam.itx

Category : misc, article, pradIptakumArananda

Location : doc_z_misc_general

Author : (Copyright) Pradipta Kumar Nanda, Kendrapara, Orissa pknanda65 at gmail.com

Transliterated by : Pradipta Kumar Nanda

Proofread by : Pradipta Kumar Nanda

Acknowledge-Permission: (Copyright) Pradipta Kumar Nanda

Latest update : June 27, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 27, 2022

sanskritdocuments.org

స్పిన్సోజాదర్శనమ్

లేఖకః - నన్దప్రదీప్తకుమారః

దేశః కాలః పరిచయశ్చ-

మహానుభావస్య బుద్ధివాదినో దార్శనిక-స్పిన్సోజా-మహాభాగస్య జన్మ ౧౬౩౨ శ్రీష్టాబ్దే నభేమ్పరమాసస్య చతుర్వింశతిదినాంకే హలాండాదేశస్య “ఏమస్టరడమ్” ఇత్యస్మిన్ స్థానే బభూవ । అస్య పిత్రోః పరిచయః నోపలభ్యతే । షష్ఠే వయసి తస్మిన్ మాతృవియోగో ద్వావింశతితమే పితృవియోగశ్చ సంజాతః । స్పిన్సోజా Amsterdam ఇత్యత్ర ఇహూదివిద్యాలయే అధీతవాన్ । ఇహూదిధర్మే సాహిత్యే చ తస్య పరమా నిష్ఠా ఆసీత్ । న కేవలం ఇహూదీభాషాయామపితు లాటిన్-పర్సుగీజ్-ఫరాసీ-ఇటాలీ-డచ్ ప్రభృతిషు భాషాసు తస్య పారదర్శితా ఆసీత్ । అసౌ అద్వైతవాదీ దార్శనికః ఉత్తమచరిత్రవాన్ తథా ఋషితుల్య ఆసీత్ । అసౌ మహాత్మా ౧౬౭౭ శ్రీష్టాబ్దే ఫేబ్రూయారీమాసస్య ఏకవింశతితమే దివసే క్షయరోగేణాక్రాంతః సన్ (౪౫)పళ్ళుచత్వారింశత్తమే వయసి పళ్ళుత్వం ప్రాప్తవాన్ ।

కృతయః-

సమయానుసారం షట్సుస్తకాని తేన విలిఖితాని । తాని తు వక్షమాణాని-

- 1 - Cogitata .netaphysica
- 2 - Tractatus Theogico Politicus
- 3 - Ethica (Ethics)
- 4 - Tractus de Intellectus Emendatome Epistolac
- 5 - Correspondence
- 6 - Short Treatise(Treatises concerning God and Man)

స్పిన్సోజీయజ్ఞానమీమాంసా-

అస్య దార్శనికీపద్ధతిః దేకార్తదర్శనవత్ ప్రాగానుభావికీ అవరోహాత్మికా చ ఆసీత్ । అస్య దార్శనికచింతాధారా “జ్యామితికపద్ధతి” నామ్నా పరిచితా దృశ్యతే । అస్మిన్ విశ్వే జ్ఞానమీమాంసాప్రసంగే సర్వైః విజ్ఞానవాదిదార్శనికైః వ్యావహారికపారమార్థికరూపేణ భేదః అంగీకృతః । తత్ర సవికల్పకబుద్ధేరానం వ్యావహారికం నిర్వికల్పకానుభూతేరానం

చ పారమార్థికమితి । వ్యావహారికం యజ్ఞానం తత్తు భ్రమప్రమాదాదియుక్తం
 అజ్ఞానసమ్మలితమ్ మిత్యాజ్ఞానమ్ । పారమార్థికసాక్షాత్కారేణ యథార్థజ్ఞానం సముదేతి
 । స్పినోజామతేన జ్ఞానం త్రివిధమ్ । ౧- కల్పనాజన్యమ్ ౨-బౌద్ధికమ్ ౩-ప్రజ్ఞాజన్యఞ్చేతి
 । తత్రాద్యం కల్పనాజన్యం తు ఇన్ద్రియప్రత్యక్షైః విశ్లేషణాత్మకసవికల్పకబుద్ధ్యా
 హి జాయతే । పఞ్చజ్ఞానేన్ద్రియైః లబ్ధం బాహ్యప్రత్యక్షలబ్ధం మనసా చ ప్రాప్తం
 హర్షశోకక్రోధమోహాత్మకమాన్తరిక్షప్రత్యక్షం తు అస్మిన్ జ్ఞానేస్సర్షుక్తమ్ ।
 ద్వితీయం బౌద్ధికం తర్కజన్యమ్ । అనేన వస్తునిహితసాధారణధర్మాణామాధారేణ
 అవరోహక్రమేణ సిద్ధాస్తః సమ్భవతి । ఇదం బౌద్ధికజ్ఞానమమూర్తమనుమానాశ్రయ
 చ । అనేన బౌద్ధికజ్ఞానేన న కేవలం వస్తునాం బాహ్యస్వరూపకం జ్ఞానం జన్యతే
 అపి తు తేషాం పారస్పరికం సమ్బంధవిషయకం జ్ఞానమపి సమ్భవతి । అన్తిమం
 ప్రజ్ఞాజన్యజ్ఞానమపరోక్షానుభూతిర్నిర్వికల్పకమితి వోచ్యతే । బౌద్ధికజ్ఞానాపేక్షయా
 ఏతదుచ్చతరమితి కథ్యతే ।

బద్ధముక్తివిచారః-

స్పినోజాదర్శనే బద్ధముక్తివిచారః స్వతంత్రః । తన్నయే అన్ధకారాత్ ఆలోకప్రాప్తిః,
 పరాధీనతాయాః స్వాధీనతాలాభః, బద్ధనాన్ముక్తిరితి ప్రసంగే విశేషో విమర్శః ప్రతిఫలితః
 । సర్వేషు వస్తుషు స్వస్య రక్షణప్రవృత్తిః వర్తతే । యద్వశాత్ స స్వస్య స్థితౌ
 తిష్ఠతి । సర్వేషు జీవమాత్రేషు ప్రాణశక్తిర్వర్తమానా । ఇయం శక్తిర్బాహ్యకారణాత్
 నియన్త్రితా । తత్ర స్పినోజాదర్శనే భారతీయదర్శనవత్ జ్ఞానాన్ముక్తిః అజ్ఞానాద్ బద్ధ
 ఇతి స్వీక్రియతే । భావనావశాద్ హి అనిత్యవస్తు ప్రతి అస్మాకమనురాగ ఉత్పద్యతే
 । అనయా భావనయా హి భయద్వేషజగుప్సాద్దీనాముత్పత్తిర్జాయతే । ఏషా భావనా
 సుఖదుఃఖకామభేదేన త్రిధా విభక్తా । సుఖేన కదాచిత్ పూర్ణతాప్రాప్తిః, దుఖేన శక్తిహ్రాసః,
 కామేన చ పుభుషా జాయతే । మనసః నిష్క్రియపరతన్త్రపరాధీనవస్థాయాం బద్ధః
 తథా తస్య స్వతన్త్రసక్రియస్వాధీనావస్థాయాం చ ముక్తిర్జాయతే । బుద్ధిమతో జనస్య
 కార్యాణి అన్తరికశక్త్యా ఏవ నియన్త్రితాని భవన్తి న తు బాహ్యశక్త్యా । బుద్ధ్యా నియన్త్రితం
 జీవనం సక్రియం స్వాధీనం ముక్తఞ్చేతి స్పినోజాదర్శనస్య సిద్ధాస్తః । బుద్ధిజన్యజ్ఞానేన
 స్వస్య తాత్వికసత్తాయాః సురక్షాపూర్వకం స్వభావవికాశనేన పరమపురుషార్థసిద్ధిః
 స్వస్మిన్ పరమాత్మసత్తానుభూతిశ్చ జాయతే । ఈశ్వర ఏవ స్పష్టప్రత్యయః । మానవ
 ఏవమూర్ఖతస్య పరమార్థస్థితే పరిణతిరితి । ఆధ్యాత్మికజీవనస్య లక్ష్యః పరమేశ్వరః ।
 బౌద్ధికజీవనయాపనేన సక్రియభావావేగేన చ మనుష్యః స్వస్మిన్ ఈశ్వరసత్తామనుభవతి

। ఏవమ్భూత ఆత్మోపలబ్ధిర్ముక్తిరీతి సంక్షేపః స్పినోజారాధ్ధాన్తః సంకలితః ।

— లేఖకః - నన్దప్రదీప్తకుమారః

శ్రీజగన్నాథసంస్కృతవిశ్వవిద్యాలయః పురీ

Written by Dr. Pradipta Kumar Nanda, Kendrapara, Orisa pknanda65 at gmail.com

—
About Benedict (Baruch) Spinoza

pdf was typeset on June 27, 2022

—
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

